

TANTÁRGYI TEMATIKA

<p>Tantárgy neve: Történeti névtan I. A magyar személynevek története II. Magyar helynévkutatás III. Névtani teregyakorlat</p>	<p>Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN511, BTMMN512, BTMMN518 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)</p>
	<p>Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet</p>
	<p>Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)</p>
<p>Tárgyfelelős (név, beosztás): Kecskés Judit egyetemi docens</p>	
<p>Tantárgyi egység: A magyar személynevek története</p>	
<p>Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN511 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)</p>	
<p>Javasolt félév: 3., 4., a tanári 1. sz. mintatanterv szerint 3. (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan szám mindig őszi, páros szám tavaszi félévet jelent.)</p>	<p>Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)</p>
<p>Óraszám/hét: BTMMN511, BTMMN512: 1 előadás, 1 konzultáció, BTMMN518: 2 konzultáció (A nappali képzés heti óraszámja 15 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a nappali tagozatos féléves órázámának mindig az egyharmada: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)</p>	<p>Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMMN511, BTMMN512: kollokvium, BTMMN518: gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés</i> ill. az <i>Értékelés</i> pontoknál.)</p>
<p>Kreditpont: 2</p>	<p>Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)</p>
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (3–4 mondatban összefoglalva): A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatót a magyar személynévkutatás történetével, a magyar személynévadás sajátosságaival, történeti személyneveink rendszerével. Az előadás tartalma: a személynév fogalma, fajtái; a magyar személynévadás korszakai; az egyelemű nevek; a kételemű nevek; megkülönböztető nevek és családnevek; a ragadványnevek rendszerezési lehetőségei; a becenevek és becézőnevek; az asszonynevek történeti és mai névhasználati sajátosságai.</p>	
<p>Tantárgyi egység tematikus leírása 12–15 heti bontásban:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A személynév fogalma, fajtái (a hazai és nemzetközi műszórendszer) 2. A magyar nyelvtörténet és személynévtörténet korszakai 3. Az ősmagyar kori személynévadás jellemzői, különös tekintettel az egyelemű nevekre 4. Az ómagyar kori személynévadás jellemzői, különös tekintettel a kételemű nevekre és a megkülönböztető nevekre 5. A középmagyar kori személynévadás jellemzői, különös tekintettel a családnevekre és ragadványnevekre 6. Új és újabb magyar kori személynevek típusai 7. A személynévhasználat felekezeti jellemzői 8. A becenevek és becézőnevek fejlődéstörténete 9. Asszonynevek fejlődéstörténete 10. A személynévhasználatban bekövetkezett változások az EU-csatlakozás után 11. Napjaink névdivatja 12. Szabályok és szabályozatlanságok napjaink névhasználatában 	

Félévközi számonkérés módja (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.): kollokvium

Értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): KSZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma. Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom, a tantárgyi egység egészéhez (legalább 3 irodalmi tétel, lehetőleg 1 idegen nyelvű) vagy 12–15 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

BERRÁR Jolán, *Női neveink 1400-ig*, Bp., 1952 (MNYTK, 80).

FEHÉRTÓI Katalin, *A XIV. századi magyar megkülönböztető nevek*, Bp., Akadémiai, 1969 (NytudÉrt, 68).

B. GERGELY Piroska, *Az újabb kori magyar személynév-szintézisek megalapozása. V. Névt. Konf.*, MNYTK, 209(1997), 10–23.

B. GERGELY Piroska, *A felekezetek hatása az erdélyi keresztnévhasználatra a reformáció és ellenreformáció korában*, MNYTK, 219(2003).

B. GERGELY Piroska, *Tanulmányok az Erdélyi Fejedelemség név- és nyelvhasználatára köréből*, Miskolc, 2012.

FARKAS Tamás, *A névválasztás szempontjai a magyar családnév-változtatásokban*, NévtÉrt, 21(1999), 200–204.

HAJDÚ Mihály, *Általános és magyar névtan*, Bp., Osiris Kiadó, 2003.

KARÁCSONY Sándor Zsigmond, *Személyneveink 1500-tól 1800-ig*, Bp., Akadémiai, 1961.

ÖRDÖG Ferenc, *Személynévvizsgálatok Göcsej és Hetés területén*, Bp., Akadémiai, 1973.

Ajánlott irodalom, a tantárgyi egység egészéhez (legalább 3 irodalmi tétel, lehetőleg 1 idegen nyelvű) vagy 12–15 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

BENKŐ Loránd, *A régi magyar személynévadás*, Bp., Akadémiai, 1949.

KÁZMÉR Miklós, *Régi magyar családnévek szótára: XIV–XVII. század*, Bp., MNYT, 1993.

Névtani Értesítő;

A Magyar Névtan Kiadványai;

Magyar Névtani Dolgozatok;

Onomastica Uralica számai